Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη.

2) Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Galmot Everling Κακούρης

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30 Μαΐου 1984.

Κατ' εντολή
του γραμματέα

D. Louterman

Διοικητικός υπάλληλος

Ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος

Y. Galmot

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ MARCO DARMON ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 29 ΜΑΡΤΙΟΥ 1984 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Η κοινή αγορά άνθρακα και χάλυβα απαγορεύει κάθε πρακτική που εισάγει δυσμενή διάκριση, ιδίως όσον αφορά τις τιμές (άρθρα 4, στοιχείο 6, και 60, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚΑΧ).

Για την εξασφάλιση της απαγόρευσης αυτής, είναι καθοριστικής σημασίας η διαφάνεια της αγοράς: γι' αυτό και το άρθρο 60, παράγραφος 2, στοιχείο α, επιβάλλει στις οικείες επιχειρήσεις την υποχρέωση να δημοσιεύουν τους τιμοκαταλόγους τους, καθώς και τους όρους των πωλήσεών τους. Οι τιμές που δημοσιεύονται κατ' αυτό τον τρόπο και μόνον αυτές πρέπει να εφαρμόζονται, η δε Επιτροπή έχει την ευχέρεια να επιβάλλει πρόστιμα σε περίπτωση παράβασης των κανόνων της συνθήκης (άρθρο 64).

Βάσει του άρθρου 47 της συνθήκης, η Επιτροπή προέβη σε ορισμένες επαληθεύσεις

1 — Μετάφραση από τα γαλλικά.

στη Ferriera Vittoria· επειδή διαπίστωσε τη μη τήρηση των τιμών των δημοσιευμένων τιμοκαταλόγων, λόγω ορισμένων εκπτώσεων που εφάρμοζε, η Επιτροπή επέβαλε στην εταιρεία αυτή πρόστιμο 70 περίπου εκατομμυρίων ιταλικών λιρετών με απόφαση της 14ης Ιουλίου 1983. Κατ' αυτής της αποφάσεως η Ferriera Vittoria άσκησε προσφυγή στις 6 Οκτωβρίου 1983, κατά της οποίας η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου, σύμφωνα με το άρθρο 91, παράγραφος 1, του κανονισμού διαδικασίας.

Αυτή την ένσταση θα εξετάσουμε, προκειμένου να εκτιμήσουμε το βάσιμό της.

Η εξέταση του παραδεκτού της προσφυγής που άσκησε η Vittoria μας παραπέμπει στα προβλήματα, επί των οποίων αποφανθήκατε προσφάτως με την απόφασή σας στην υπόθεση Busseni [1]. Πράγματι, πρώτον, θα παραβάλουμε πραγματικά δεδομένα με τους κανόνες που διέπουν τις προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής στο κοινοτικό δίκαιο· δεύτερον, θα εξετάσουμε, επικουρικώς, τις προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής στο κοινοτικό δίκαιο· δεύτερον, θα εξετάσουμε, επικουρικώς, τις περιστάσεις που μπορούν να θεμελιώσουν ενδεχομένως το απρόβλητο της ενστάσεως περί απωλείας του δικαιώματος λόγω παραγραφής.

2. Με τις παρατηρήσεις της, η Επιτροπή συνόψισε άριστα τα στοιχεία του προβλήματος του παραδεκτού, όπως τίθεται στην υπό κρίση διαφορά:

— η απόφαση της 14ης Ιουλίου 1983 κοινοποιήθηκε στις 21 Ιουλίου: αυτό προκύπτει σαφώς από την απόδειξη παραλαβής που υπογράφηκε και απεστάλη μετά την παράδοση της συστημένης επιστολής·

— η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ακυρώσεως κατά αποφάσεως της Επιτροπής που εκδίδεται βάσει του άρθρου 64 της συνθήκης ΕΚΑΧ είναι *ενός μηνός από την κοινοποίηση της πράξης* (άρθρα 33, τρίτη παράγραφος, και 36 της συνθήκης, που συμπληρώνονται από το άρθρο 39 του οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΚΑΧ)·

— το άρθρο 81, παράγραφος 1, του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ορίζει ότι *η προθεσμία τρέχει από την επομένη της ημέρας της κοινοποιήσεως στον ενδιαφερόμενο,* εν προκειμένω δηλαδή από τις 22 Ιουλίου 1983·

— τέλος, *η παράκταση της προθεσμίας λόγω αποστάσεως για την Ιταλία είναι δέκα ημερών* (άρθρο 1 του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή του προαναφερθέντος άρθρου 39 και του άρθρου 81, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας).

Η προσφεύγουσα είχε επομένως στη διάθεσή της προθεσμία *ενός μηνός και δέκα ημερών* από τις 22 Ιουλίου, η οποία έληγε *στις 31 Αυγούστου το βράδυ* [2]. Δεδομένου ότι το δικόγραφο της προσφυγής κατατέθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου μόλις στις 6 Οκτωβρίου, υπάρχει παραγραφή.

3. Για να υποστηρίξει το παραδεκτό της προσφυγής της, η προσφεύγουσα αναφέρει ωστόσο ότι έλαβε γνώση του εγγράφου της Επιτροπής καθυστερημένα, λόγω ορισμένων περιστάσεων.

Προσκομίζει προς τούτο έκθεση της χωροφυλακής, με την οποία επικυρώνεται ένορκη δήλωση του μοναδικού της διαχειριστή. Με το έγγραφο αυτό βεβαιώνεται αφενός το κλείσιμο της επιχείρησης λόγω αναγκαστικής αργίας (καθεστώς της «Cassa Integrazione», όπως αποκαλείται), συγκεκριμένα από τις 6 Ιουνίου μέχρι τις 28 Αυγούστου 1983, και αφετέρου η απουσία του διαχειριστή της εταιρείας για προσωπικούς λόγους από τις 19 Ιουλίου μέχρι τις 26 Αυγούστου 1983, πράγμα που σημαίνει ότι

1 — Υπόθεση 284/82 της 9. 2. 1984, Συλλογή 1984, σ. 557.

2 — Προτάσεις Joseph Gand, σ. 59· υποθέσεις 25-26/65, Simet και Feram (Recueil 1967, σ. 39).

αυτός έλαβε πράγματι γνώση του περιεχομένου του εγγράφου κατά το τέλος Αυγούστου. Εξάλλου, κατά την προσφεύγουσα, δεν θα υπήρχε λόγος καθυστερήσεως ασκήσεως της προσφυγής, αν δεν συνέτρεχαν οι προαναφερθείσες περιστάσεις· καμιά, άλλωστε, νομική διάταξη δεν επιτρέπει να συναχθεί το τεκμήριο ότι το περιεχόμενο συστημένης επιστολής λογίζεται ότι γίνεται αυτομάτως γνωστό στον αποδέκτη της από την παράδοσή της· τέλος, τίποτε δεν επέτρεπε την πρόβλεψη αφίξεως εγγράφου επιβάλλοντος σύντομες προθεσμίες για την άσκηση προσφυγής.

Η Επιτροπή αμφισβητεί το περιεχόμενο το οποίο αποδίδει η επιχείρηση στην προαναφερθείσα έκθεση· ο ιταλός αξιωματικός χωροφυλακής ουδόλως βεβαιώνει ότι η επιστολή δεν ανοίχτηκε πριν από το τέλος του Αυγούστου· η Επιτροπή τονίζει εξάλλου την απρονοησία του κύριου διαχειριστή που απουσίαζε επί 37 ημέρες περίπου και επαναλαμβάνει ότι η απόδειξη παραλαβής υπογράφηκε από πρόσωπο το οποίο πρέπει να θεωρηθεί εξουσιοδοτημένο προς τούτο.

Αναφορικά με την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας, πρέπει να σημειωθεί ότι καμιά διευκρίνιση δεν μας παρέχεται ως προς την ακριβή ημερομηνία κατά την οποία ο διαχειριστής της Ferriera Vittoria έλαβε πράγματι γνώση του εγγράφου: με τις παρατηρήσεις της η προσφεύγουσα αναφέρει το τέλος Αυγούστου. Η έκθεση της χωροφυλακής είναι πιο συγκεκριμένη: ο διαχειριστής έλαβε γνώση «κατά την επάνοδό του από τις διακοπές», δηλαδή στις 27 Αυγούστου 1983, αφού οι διακοπές του έληξαν στις 26 Αυγούστου. Θα παρατηρήσει κανείς ότι κατά την ημερομηνία αυτή η προσφεύγουσα ήταν ακόμη εντός των προθεσμιών για να ασκήσει την προσφυγή της. Ωστόσο, αν γίνει δεκτή η δική της συλλογιστική, αν δηλαδή η προθεσμία τρέχει από τις 27 Αυγούστου, η προσφυγή που τελικά ασκήθηκε επίσης κατατέθηκε εντός της τασσόμενης προθεσμίας.

4. Μολονότι η Ferriera Vittoria δεν στήριξε ρητώς την επιχειρηματολογία της στη διάταξη αυτή, για να δικαιολογήσει την καθυστέρησή της στην άσκηση της προσφυγής, θα μπορούσε ίσως να θεωρηθεί ότι οι περιστάσεις, τις οποίες αυτή επικαλείται, συνιστούν «τυχαίο συμβάν ή ανωτέρα βία», που καθιστά αδύνατη την απώλεια του δικαιώματος ασκήσεως της προσφυγής (άρθρο 39, τρίτη παράγραφος, του οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΚΑΧ). Ωστόσο, δεν φρονώ ότι η ένσταση αυτή πρέπει να γίνει δεκτή.

Είναι πράγματι δεδομένο και δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή κοινοποίησε την απόφασή της με συστημένη επιστολή επί αποδείξει παραλαβής και ότι η εν λόγω απόδειξη της απεστάλη αφού υπογράφηκε εξ ονόματος της αποδέκτριας επιχείρησης στις 21 Ιουλίου [1]. Δεν έχει σημασία, εν προκειμένω, η *ιδιότητα του υπογράψαντος*, αφ' ης στιγμής πρόκειται, πράγμα που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα, «για πρόσωπο εξουσιοδοτημένο προς τούτο δυνάμει των κανονιστικών διατάξεων της χώρας προορισμού», όπως αναφέρεται στο ίδιο το κείμενο της απόδειξης παραλαβής.

Δεν μπορεί, εξάλλου, να ληφθεί ως ημέρα ενάρξεως της προθεσμίας εκείνη, κατά την οποία οι αποδέκτης έλαβε *πράγματι* γνώση της αποφάσεως της Επιτροπής: η λύση αυτή θα αντέβαινε ευθέως στον αναγκαστικού δικαίου χαρακτήρα των προθεσμιών, κατά το μέτρο που θα εξαρτούσε την έναρξη της προθεσμίας από έναν τυχαίο υποκειμενικό παράγοντα, θέτοντας έτσι εν αμφιβόλω την αρχή της ασφαλείας του δικαίου που συνιστά το θεμέλιο των κανόνων περί προθεσμιών.

Επιπλέον, θα παρατηρήσει κανείς ότι η προσφεύγουσα προσκόμισε, σε παράρτημα, ορισμένα «πιστωτικά δελτία», αναφερόμενα σε εκπτώσεις και επιστροφές ποσών κατόπιν φιλικής διευθετήσεως, τις οποίες

1 — Υποθέσεις 32-33/58, σ. 297, και προτάσεις M. Lagrange, σ. 315-316, Recueil 1958/1959, σ. 273.

χορήγησε σε ορισμένους πελάτες λόγω της χαμηλής ποιότητας των προϊόντων που τους παρέδωσε. Τα δελτία, όμως, της 29ης Ιουνίου και της 26ης Ιουλίου φέρουν *τη σφραγίδα και την υπογραφή του υπευθύνου της επιχείρησης (ή προσώπου εξουσιοδοτημένου να τη δεσμεύει οικονομικώς)*· τέλος, ένα άλλο δελτίο, ανυπόγραφο, το οποίο όμως επίσης προσκόμισε η προσφεύγουσα, φέρει ημερομηνία 22 Αυγούστου 1983. Τα έγγραφα αυτά παρουσιάζουν διττό ενδιαφέρον.

Αποδεικνύουν, πρώτον, ότι η Ferriera Vittoria, μολονότι είχε υπαχθεί στο καθεστώς της «Cassa Integrazioni Guadagni» (νόμος 675 της 12ης Αυγούστου 1977), διατηρούσε την κατά νόμο δομή της και τη νομική της προσωπικότητα: το προσωπικό της δεν είχε απολυθεί και η επιχείρηση δεν είχε διαλυθεί. Είχε επομένως την αναγκαία ικανότητα δικαίου για να ασκήσει τότε προσφυγή κατά της αποφάσεως της Επιτροπής [1], πράγμα που δεν παρέλειψε άλλωστε να πράξει στο πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς, ενόσω βρισκόταν στην ίδια νομική κατάσταση.

Δεύτερον, τα πιστωτικά δελτία μαρτυρούν ότι η επιχείρηση πράγματι εκπροσωπούνταν από πρόσωπο εξουσιοδοτημένο να υπογράφει παρόμοια έγγραφα και το οποίο είχε, κατά μείζονα λόγο, τη δυνατότητα να λαμβάνει γνώση του περιεχομένου συστημένης επιστολής με αποστολέα την Επιτροπή: αυτό προκύπτει, εξάλλου, αναμφισβήτητα από την υπογραφή που έχει τεθεί στην απόδειξη παραλαβής.

Όσο για τις λοιπές περιστάσεις που επικαλείται η Vittoria, απρόοπτη παράδοση επιστολής που προκάλεσε την έναρξη σύντομης προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής ή απουσία λόγω αδείας, καμία απ' αυτές δεν φαίνεται ανεξάρτητη από τη βούληση του αποδέκτη. Πρέπει σχετικά να σημειωθεί ότι η απόφαση της Επιτροπής αποτελεί κατάληξη μιας διαδικασίας, κατά τη διάρκεια της οποίας η προσφεύγουσα είχε την ευκαιρία να διατυπώσει, γραπτώς και προφορικώς, τις παρατηρήσεις της επί της παραβάσεως που της καταλογίστηκε: έπρεπε επομένως να περιμένει την επιβολή της επίδικης κυρώσεως από την Επιτροπή.

Τέλος, η αμέλεια ή τουλάχιστον η απρονοησία αποτελεί, κατά την άποψή μου, την άμεση αιτία της καταστάσεως στην οποία βρέθηκε τελικά η επιχείρηση: αυτή εξηγεί την καθυστέρηση στην άσκηση της προσφυγής, αλλά και τη βέβαιη έλλειψη επιμέλειας, δεδομένου ότι μεταξύ 27 και 31 Αυγούστου 1983 ήταν ακόμη δυνατή, και μάλιστα με τηλετύπημα, η διαβίβαση της προσφυγής.

Έτσι, για να επαναλάβω την ίδια τη διατύπωση της αποφάσεώς σας στην υπόθεση *Busseni*, πρέπει να αποφανθείτε ότι στην υπό κρίση διαφορά

«δεν συντρέχουν ούτε ασυνήθεις και αναπόφευκτες δυσχέρειες, ούτε εξωτερικές περιστάσεις ανεξάρτητες από τη βούληση της διευθύνσεως της επιχειρήσεως που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν το ότι δεν διερευνήθηκε η αλληλογραφία που αφορούσε τις υποθέσεις της επιχειρήσεως» [2].

Λαμβάνοντας υπόψη τις σκέψεις που προηγούνται, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει απαράδεκτη την προσφυγή την οποία άσκησε η επιχείρηση Ferriera Vittoria και, κατά συνέπεια, να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

1 — Υπόθεση 284/82, Busseni, της 9. 2. 1984, σκέψη 12, και προτάσεις G. Reischl.

2 — Υπόθεση 284/82 προαναφερθείσα, σκέψη 13.